

1 juli 1990, DDR-burgers in Chemnitz wisselen hun Oost-Duitse (spaar)geld in voor D-Marken

Een terugblik op die paar cruciale maanden in 1990, toen Oost-Duitsland werd klaargemaakt voor de **D-Mark**.

Geschiede im Ersten

▶ ARD, 23.30-0.15 UUR

ZONDAG 1 juli 1990 was een belangrijke dag voor Duitsland. Het was de dag dat het West-Duitse voetbalteam de kwartfinale won op het WK voetbal in Italië. Voorafgaand aan de wedstrijd moeten de West-Duitse voetballers in hun Italiaanse hotels naar de televisie hebben gekeken. Daar waren historische beelden op te zien, van Oost-Duitsers die de onrustige nacht ervoor een filiaal van Deutsche Bank op Alexanderplatz in Berlijn bestormden om als allereersten hun Ost-Marken in te ruilen tegen fel begeerde D-Marken. Die nacht was namelijk de monetaire unie tussen West- en Oost-Duitsland van start gegaan, als

de eerste grote stap naar de eenwording van de beide Duitslanden in oktober dat jaar. Acht maanden eerder was de Berlijnse Muur gevallen. Dat had een exodus uit de DDR tot gevolg gehad: alleen al de eerste twee maanden na het opheffen van de grensbewaking vertrokken 120.000 Oost-Duitsers naar West-Duitsland. Bondskanselier Helmut Kohl zag dat het momentum daar was: hij begon in allerijl te werken aan de eenwording van Duitsland. Iets wat alom met argusogen werd gezien: niet alleen door Sovjet-leider Gorbatsjov, maar ook door Europese leiders als Margaret Thatcher van Groot-Britannië en François Mitterand van Frankrijk. Ook de Oost-Duitse politieke leiders zagen meer in een gemeenschapsverband tussen beide Duitslanden. Maar het merendeel van beide bevolkingen wilde dat Duitsland opnieuw één land zou worden.

De deadline voor de invoering van de monetaire unie werd geprikt op 1 juli. In zeer korte tijd moesten honderden miljoenen bankbiljetten worden gedrukt en munten geperst, waarna al dat geld in grote transporten naar Oost-Duitse bankfilialen werd gebracht. In tv-programma *Geschiede im Ersten* wordt dertig jaar na dato met ooggetuigen teruggekeken

Duur geld

op die paar maanden die een blijvende impact zouden hebben. De D-Mark werd gezien als een symbool van de bloeiende West-Duitse economie en veel Oost-Duitsers waren dolblij hun eerste D-Marken in handen te hebben. Tegelijkertijd had de munt een ontwrichtende uitwerking op Oost-Duitsland. Het was een politieke beslissing om de Ost-Mark een-op-een in te laten ruilen voor een D-Mark (in het geval van lonen, pensioenen en kleine spaartegoeden), ook al was de waarde van de eerste

veel kleiner. Dat werd gedaan om de Oost-Duitsers niet meteen aan de bedelstaf te brengen, aangezien de prijzen in het nieuwe Duitsland hoger zouden zijn dan in de oude DDR. Maar het was ook duidelijk dat de dure D-Mark een last zou zijn voor de Oost-Duitse industrie, omdat die hiermee haar laatste concurrentievermogen verloor: de producten werden te duur voor de Oost-Europese afzetmarkt. Dit was een van de oorzaken voor de grote werkloosheid die zou volgen. Om die reden is het in Duitsland nog altijd een omstreden kwestie: de snelle introductie van de D-Mark *im Osten*.

JURGEN TIEKSTRA

Een avond met vier maten

Veertien fuga's en vier canons op een en hetzelfde thema van vier maten, dat is de **Kunst der Fuge** van Bach.

Avondconcert

▶ NPO RADIO 4, 20.00-22.30 UUR

IN de roman *Glory* van Vladimir Nabokov gaat een kleurloze figuur een kansloos avontuur aan. Hij heet Martin

